

Sovjetska vlada odklanja ameriško opozorjanje

Odgovoru pravi, da je ameriška nota "neprijateljsko vmešavanje," ki je prišlo tisto uro, ko so sovjeti podpisali pravni pakt s Kitajci. Rusija ne priznava nobenih zaščitnikov Kelloggovega pakta.—V Washingtonu se čudijo "grobemu odgovoru"

Washington, D. C. — Prvi koraki v uradni Washingtonu glede sovjetskega odgovora na Hooverjev poziv, da se Rusija in Kitajska držita Kelloggovega pakta, v njunem sporu v mednarodni pravici, izražajo začudenje, da morajo sovjeti tako razmišljati. Mnenje uradnikov v državnem departmaju je, da je ameriška nota "zelo robata." Očitno, da je ameriška akcija "neprijateljsko dejanje," je plov, ki Hooverjevo noto so vodili izključni motivi miru. Končno so v uradni krogi, da je ameriška nota "že za dolgo časa odločila priznanje Sovjetske vlade."

4. dec. — Maksim Gorki, komisar zunanjih zadev sovjetske vlade, je sredi dopisa francoskemu poslaniku odznan na ameriško noto, v kateri je Hoover opozorja Rusije in Kitajke, naj se držita Kelloggovega pakta. Ista je bil odgovor objavljeno.

Sovjetski odgovor, ki nosi naslov "Memorandum (spomenice) Veliki Britaniji in Združenim državam, se v jedru glasi, da je ameriška nota "prijateljsko dejanje," ki je delo, ki so sovjeti v celoti oporekli. Sovjetska vlada ni mogla in ne more trpeti nikakršnega zunanje vtikanja v to zadevo. Kar se pa tiče opomina na Kelloggovo pakto, je sovjetska Rusija svojega postanka vedno skrbela za mir in nikdar se ni zanašala na orožje, razen če je bila napadena. To politiko bodo sovjeti nadaljevali tudi v bodoče. Sovjetska vlada tudi ne priznava, da je ameriška vlada ali skupina uradnikov, da igra vlogo za Kelloggovo pakto.

Končno je sovjetska vlada namigovala direktno na Združene države, da sledi odstavek: "Sovjetska vlada se čudi akciji Združenih držav, ki nimajo diplomatov, da odločajo s sovjeti, kljub temu dajejo nasvete in navodila."

Na konferenci v Nižnjem Novgorodu, nekaj milj od Vladivostoka v Sibiriji, so bili predloženi protokoli za reorganizacijo in bodoče upravljanje sovjetske železnice. Tudi so bili predloženi protokoli za reorganizacijo in bodoče upravljanje sovjetske železnice. Tudi so bili predloženi protokoli za reorganizacijo in bodoče upravljanje sovjetske železnice.

Novo prosperiteta...
Paterson, N. J. — Wright Aeronautical korporacija je v zadnjih par tednih odločila 1800 delavcev, katerih povprečna plača na uro je znašala 50 centov. Ko je družba dogotovila ta proces, češ, da zapre vrata radi stiska, je začela najemati delavce, katerim je obljubila \$14 plače na teden.

V Massachusettsu bodo glasovali o suhi
Boston, Mass. — Državni tajnik je te dni prejel petico za referendum v svrhu odpravljanja državnega prohibicijskega zakona v Massachusettsu. Petica ima 30,045 podpisov, dasi bi se dostovalo 20,000.

pooblastilo kitajske vlade v Nankingu.
Washington, D. C. — Na povabilo ameriške vlade vseh ostalih držav, ki so podpisale Kelloggovo pakto, da se pridružijo njeni akciji glede rusko-kitajskega konflikta, so se do torka zvečer odzvale le Anglija, Francija in Italija. Japonija je odklonila sodelovanje in Nemčija je odgovorila, da je v tem slučaju nevtralna.

Injekcija v srce oživila mrliča

Rochester, N. Y. — Dr. Benjamin J. Slater, vodja medicinske divizije Eastman Kodak Co., poroča, da je 3. decembra oživel Georgea H. Austina, 46-letnega uslužbenca omenjene družbe, z injekcijo adrenalina v srce. "Austin je bil mrtev. Premahal je dihati in srce je nehalo utripati, tedaj sem mu vbrizgal adrenalina v srce, ki je začelo spet delovati in nato smo ga obudili k življenju," je dejal dr. Slater.

Pučarski načrti avstrijskih fašistov

Dokument o nameravanem puču prišel v roke socialistov; zapletena je tudi državna armada

Dunaj. — Da govorice o nameravanem puču avstrijskih fašistov niso prazen strah, dokazuje objava dokumenta, ki ga je ponatnila v fotografirani obliki dunajska "Arbeiter Zeitung" dne 22. novembra. Dokument je velike politične važnosti. Vsebuje navodila za naskok mesta Innsbrucka, ki je glavno mesto tirolske province.

Navodila za puč so detajlna. V dokumentu so instrukcije, n. pr. kje se postavijo topovi, strojne puške, zgrade barikade. Fašistična armada bi morala nositi dovolj hrane za par dni. Poslužila naj bi se plinskih granat in seveda tudi plinskih mask. Heimwehrovi bi imeli navaditi na mesto s treh strani, vrhova, juga in zapada.

Nekaj tednov pred objavo tega dokumenta v dunajski "Arbeiter Zeitung" je neki češki socialistični časopis ponatnil važne vojaške dokumente, ki so bili baje vzeti generalu Kirschku, ki je poveljeval državni posadi v Innsbrucku. General je bil premečen na Dunaj in po objavi teh dokumentov je prišel ob službo. On je namreč komitiran v fašistično zaroto. Dokumenti, ki so prišli v roke češkemu socialističnemu listu, je general Kirschku baje izgubil na vlakcu in bil radi tega premečen.

Da so si heimwehrovi izborili Innsbruck za prvo točko svojega nameravanega puča, je razlog za to iskati v tem, da se nahaja v bližini italijanska meja. Avstrijski fašisti, v glavnem klerikalci, so postali posebno živahni po sklepu lateranskega pakta z med papežem in Mussolinijem. Njihov voditelj je major Waldemar Fabst, ki je pred devetimi leti organiziral fašistični puč na Bavarskem.

Prosperiteta čla po vodi

Hranilne vloge so se jako znižale

New York. — Ako so hranilne vloge zanesljiv barometer za prosperiteto, tedaj pomeni, da bomo v bližnji bodočnosti manj ališki o njej kot smo v preteklosti. Od zadnjega junija so se hranilne vloge v deželi namreč jako znižale: padle so za 196 milijonov dolarjev.

Bankirji sedaj ugibajo, kaj je vzrok temu znižanju; vidi se jim nekaj nerazumljivega. Vendar stvar ni tako zamotana. Ako je v prejšnjih letih narastala hranilnih vlog pomenil — kot smo ališki vse križem — povečanje prosperitete, tedaj mora znižanje hranilnih vlog pomeniti samo eno: znižanje prosperitete. To bi si lahko zapomnili tudi bankirji, ker so vendar pohajali višje šole.

Od državnih skupin zaznamujeta nekoliko napredka le Nova Anglija in skupina držav na pacifični obali. Srednji zapad, srednje atlantske države in jug zaznamujejo velik padec hranilnih vlog v tekočem letu, ki se je pričelo s 1. julijem. V Illinoisu so se vloge znižale za 77 milijonov dolarjev.

HOOVERJEVA POSLANICA KONGRESU

Predsednik je priporočil 32 specifičnih točk novega zakonodajstva

Washington, D. C. — Hooverjeva poslanica kongresu, ki je bila prečitana v obema zbornicama v torek popoldne, vsebuje celotno vrsto zakonodajnih priporočil, 32 po številu. V začetku pravi Hoover, da je Amerika "v najlepši miru s celim svetom" in da "sedanja finančna kriza na borzih ni omajala blagostanja dežele."

Predsednik priporoča:

1. Vstop Združenih držav v mednarodno sodišče.
2. Znižanje dohodninskega davka za 160 milijonov dolarjev letno.
3. Konsolidiranje in poenostavljanje železnice.
4. Zvišanje poštnih subvencij trgovski mornarici.
5. Ustanovitev stalne zveze elektrarske komisije.
6. Permanentno reorganiziranje radiokomisije.
7. Del naprave v Muscle Shoalsu in val dohodki tega podjetja se naj porabi v raziskovalne svrhe v agrarni komisiji.
8. Nove federalne ječe.
9. Zdrutitev uprave penzijskega urada, vojaških zavodov in veterinarskega biroja.
10. Postarši 8. razreda naj pridejo v območje civilne službe.
11. Kongres naj pooblasti predsednika, da reorganizira zvezno administracijo pri samemu mu kongres lahko pomaga in ima pravico revizije.
12. Izvajanje prohibicije se naj prenese iz zakladniškega v justični departament.
13. Straho na meji v svrhu preprečenja tihotapstva naj prevzame obrežna straža.
14. Kolumbijski distrikt naj dobi poseben prohibicijski zakon, ki temeljito posli glavno mesto.
15. Državni departament mora dobiti več denarja.
16. Kongres naj pretresa vprašanje znižanja izdatkov narodne obrambe.
17. Ratifikacija dolgovne pogodbe s Francijo.
18. Ratifikacija nove pogodbe s Nemčijo glede odplačevanja dolgov.
19. Razširjenje programa javnih del.
20. Gradnja javnih poslopij v Washingtonu se naj odobri po komisiji lepih umetnosti.
21. Denarna dovoljenja za vodne kanale in preprečenje povodnji morajo biti zvišana za pet milijonov dolarjev letno.
22. Kongres naj dovoli več denarja za gradnjo cest med mest in farmami.
23. Revizija pristojbin za zračno pošto.
24. Ekspanzija zračne pošte v Južno Ameriko.
25. Olajšanje dela meddržavnih trgovskih komisij.
26. Kongresna komisija za bančne dolžbe tikače se veritnih bank in podružnic.
27. Kongres naj dovoli denar za graditev Boulderskega jezusa in denar za zvezno delodolavno službo ter za materinski in otroški biro.
28. Sheppard-Townerjev zakon naj ostane v veljavi; naj se dovoli dovolj denarja za zdravstveno službo na deželi.
29. Kongres naj upošteva mentalne in fizične prednosti kot sredstvo za izboljšanje napak v naseljenem zakonu.
30. Kodeks prohibicijskih zakonov.
31. Sodišča naj se razbremenijo malih slučajev.
32. Kongres naj imenuje odbor, ki pripravi zakona v zvezi s komisijo za izvajanje postav.

Učitelj je "laborer," pravi sodnik

Butte, Mont. — Distriktni sodnik William E. Carroll se je najbrj zameril pretežni večini ameriških učiteljev in drugim duševnim delavcem, ki so se spopadali z delavcem. Neki učitelj je toliko bolni od borbe za znanostno plačo. Odvetnik odbora je argumentiral, da učitelji niso delavci. Sodnik pa je odločil, da so v smislu državnega zakona tudi učitelji in val duševni delavci, ki delajo na meso, "laborers." Radi tega značilnega odloka, ki je najbrj prvi to vrste v cel deželi, bo učitelj prejel znanostno plačo in pet procentov obrasti ter povratitev sodnijskih stroškov.

Hoover vidi Coolidgea

Namerava odposlati progresivnega člana važne komisije

Washington. — (F. P.) — Novica, da Hoover ne bo ponovno imenoval Joseph Eastmana članom meddržavne trgovske komisije, je progresivne senatorje jako vznemirila. Eastman je član te komisije od leta 1919 in je bil imenovan po pokojnem predsedniku Wilsonu. Ta komisija izvaja vladno kontrolo nad železnicami in kakovost njenega obojja je gotovo važna vprašanje za deželo.

Edini varok za Hooverjevo mnenje napram Eastmanu je najti v dejstvu, da je on naklonjen zahtevi, da vlada prevzame in obratuje železnice in javnosprejemne industrije na splošno. Hoover je tal isti nasprotni in je obenem glavni omanjovalec "robustnega individualizma."

O tej zadevi je šel do predsednika senator Couzens, pristal progresivnega bloka. Senator Wheeler je vest komentiral s tem, da bi bilo po njegovem mnenju tragično, ako Hoover odloči Eastmana, "ki si je zaslužil mesto v tej komisiji, kot je noben član pred njim." Eastman pripada manjšini v komisiji in o njegovi sposobnosti ne more biti nikakega dvoma.

Čudno pri tem je mogoče to, da ni opaziti, da bi njegovemu ponovnemu imenovanju nasprotovale železniški magnatje. Razlog za to je najti v dejstvu, da so njihovi interesi dobro zastopani po konservativni večini, ki kontrolira komisijo. Ravno tako ne šele povzročiti večje diskusije o kompoziciji komisije v javnosti.

Amerika dovolj bogata

Lahko vpokoji stare delavce, pravi zdravnik

New York. — "Ako ima Amerika dovolj denarja za avtomobile, za gradnjo dragih cest in za vzdrževanje vladne korupcije, tedaj je tudi dovolj bogata, da vzdržuje stare delavce," je izjavil dr. I. N. Rubinov, ko je govoril na zborovanju State Council of Social Work. Na programu je bilo vprašanje starostnega zavarovanja.

Prejšnji dan je govoril o tem vprašanju pred Ethical Culture Society državni senator E. C. Mastick, ki je predsednik odbora za proučevanje tega problema in za sestavo predloge za starostno pokojnino. Rekel je, da pomanjkanje ni zločin, temveč razmera, katere mora država upoštevati.

V državi New Yorku je okrog 41,000 oseb nad 70 let starosti, ki bi bile opravljene do starostne pokojnine. To bi stalo državo okrog 12 milijonov dolarjev na leto, namreč ako bi plačevala en dolar dnevne pokojnine. Kljub tej stvari se mu vidi upeljanje tega sistema potrebno. Takovano "group insurance," h kateremu so se zatekle večje korporacije z namenom, da preprečijo državno

Liberalizem ne zadostuje v novih razmerah

Thomas pravi, da je razvoj pretežni liberalizem; kritizira progresivne senatorje

Philadelphia. — Liberalizem je prešel svojo dobo. Podoben je angleškemu kralju Kanjutu, ki je v pravilni dobi akual s meto ustaviti butanje morskih valov. Tega mnenja je Norman Thomas, okrog katerega skupaj newyorški liberalci zgraditi novo politično stranko.

Govoril je na banketu v Philadelphiji, ki so mu ga priredili njegovi pristali in katerega se je udeležilo nad 400 oseb. Zibel liberalizma — kot kapitalizma — je tekla v Angliji. Njegovi največji voditelji so bili Cobden, Gladstone in Bright in katerih učena sta Lloyd George in odlični ekonom J. M. Keynes. Filozofski jedre liberalizma je v domnevi, da naj država kontrolira kapitalizem in vse bo dobro.

Thomas je na tem banketu rekel, da liberalizem ni bankrotiral radi zunanjih kritikov, temveč radi razvoja kapitalistične družbe, ki je prerasla nauke liberalizma. Dokaz temu je liberalna stranka v Angliji, ki je bila v drugi polovici zadnjega stoletja najvplivnejša stranka in je v malih preteklih vodila angleški imperij do zadnjih let.

V Združenih državah sploh ni dobil trdih tal kljub temu, da ima več pristalcev. Njihov največji zastavnik je bil pokojni predsednik Wilson, katerega se bo spodobila slavnostna spominjalna posadba radi njegovega tragičnega konca. Zelo slabit liberalizem je bil tudi pokojni senator La Follette, ki je pustil za seboj skupino progresivnih senatorjev, ki so po milijanju sorodni angleškemu liberalcem.

Thomas, ki je po mlajšemu in pripadnosti socialist, je rekel, da "ne moremo dosti pričakovati od naših liberalcev ali progresivcev." Kritiziral je Borahove skupino, ker je izdatno povzela carino na poljedelake pridelke, v gotovih slučajih za sto odstotkov. Rezultat tega zvišanja bo podražitev življenjskih potrebščin, posebno oblike, ker je bila še tako visoka carina na volno zvišana za okrog 90 odstotkov. Od progresivnih senatorjev se je temu upri le senator Norris.

Thomas pravi, da je ta način reševanja carine mogoče dobra protidela za Grundyjevca (velokapitalista), vendar s čemer nim povzajem carine na farmarske pridelke tudi farmarjem ne bo pomagano. S tem se zviša le cena življenjskim potrebščinam, kar občutijo vsi sloji, najbolj pa delavstvo in farmarji. Na drugi strani imajo od tega dobiček pa podjetniki in veletrgovci.

"Za reševanje naših gospodarskih in socialnih problemov," pravi Thomas, "potrebujemo tri stvari: 1) Filozofijo, ki mora bazirati na principih kolektivizma in ki jemlje v upoštevanje mednarodno sodelovanje in medsebojno odgovornost držav. 2) Programa, okrog katerega se bodo združile ljudske mase in nastopale skupne politične akcije pri lokalnih, državnih in zveznih volitvah. 3) Organizacije."

Glede ameriških progresivcev Thomas pravi, da je dosti zdravega, posebno v progresivnem gibanju srednjega zapada. Vendar pa progresivizem ameriškega tipa, ki je dokaj podoben angleškemu liberalizmu, ne zadostuje, ker stremijo, da je kapitalizem mogoče kontrolirati, ne more imeti dosti boljšega uspeha kot prizadevanje kralja Kanjuta, ki je hotel z meto zadržati mogočne morske valove.

akcije in da priklenejo delavce k sebi, ni po senatorjevem mnenju ta sistem nikako nadomestilo za državno zavarovanje.

St. Louis posnema čikaško bombanažo

"Pineapple" politika prihaja v modo tudi v St. Louisu

St. Louis, Mo. — (F. P.) — Vse, kar je dobro, ima pogoj za razvoj in širjenje, je star rek. "Pineapple" politika je sicer čikaška iznajdba, vendar pa mora imeti gotove prednosti, akoravno o čednosti mogoče ne more biti govora. Bodisi radi tega ali pa radi ne prevelike oddaljenosti od ameriškega središča "veega hudega," fakt vseeno obstaja, da so se tudi v St. Louisu pričeli posluševati argumentov s bombami.

Bombno argumentiranje je prišlo v modo v tekočem boju med opendaparji in unijo čistilnih in barvnih delavcev. Delodajalci so pred par tedni sklenili, da ne bodo imeli nobenih stikov več s unijo. Pogodbo, ki poteka prihodnjega marca, so enostavno zavrgli in unijo, o kateri se ne more reči, da je prestea s idealizmom, so napovedali boj.

Koncom preteklega tedna se je imela vršiti seja glavnih odbornikov unije. Nekaj ur pred sejo je bil posvan na telefon poslovalni agent Quinn. Klicatelj je Quinnu rekel, da se bodo val odborniki "anali v peklu," ako skušajo aborovati. Rezultat tega je bil, da je odbor aboroval v drugem poslopiju in da je pod okoliščinami unija urada, kjer bi se imela vršiti seja, eksplozivna bomba, ki je povzročila več škoda na sosednjih poslopijih.

Kdo je položil bombo, javnost seveda ne ve. Sumnja gre, da se "pineapple" argumentov poslužujejo podjetniki, kar gotovo ni izključeno, kar med čikaškimi in sentlouiskimi podjetniki ni nobene razlike. Ravno tako tudi ne med bližinskimi unionizmom teh dveh mest, ki se tudi rad poslužijo argumentov trda peti in "pineapple" politike. Kar ta incident znači, je to, da je v sentlouiskih čistilni industriji za oblike nastala vojna skoraj istočasno kot v Chicagu.

Ford zvišal mezd na sedem dolarjev

Oni, ki še imajo \$7 ali več dnevno, dobe pet centov na uro več

Detroit, Mich. — Edsel Ford, predsednik Ford Motor Company, je v torek naznanil, da je od 1. decembra zvišana plača delavcem v vseh Fordovih tovarnah v Združenih državah. Minimalna meza šest dolarjev dnevno je zvišana na sedem dolarjev; oni delavci pa, ki še imajo sedem dolarjev ali več, dobe povprečnih pet centov več na uro. Enako zvišanje meze v tovarnah v Kanadi stopi v veljavo 5. decembra.

Zvišanje znaša okrog \$20,500,000 na leto. Onih delavcev, ki dobe zvišanje od šest na sedem dolarjev dnevno, je danes le 24,320, dočim je onih, ki še prejemale sedem dolarjev ali več in so zdaj deležni povprečnih pet centov več na uro, 113,643.

Public Service ustanovila novo unijo

New Orleans. — Staro se umika mlademu tudi v New Orleansu. Cestna železniška družba, pri kateri je bila večmesečna stavka, je sklenila oblagodarni železničarje a posebnim božičnim darilom v obliki nove kompanijske unije. Stara kompanijska unija, ki je bila vzrok stavke, je s tem neceremonialno pokopana.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASNIK SLOVENSKE NARODNE PODPORE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$3.00 per year, foreign countries \$4.00 per year.

Single copies 10 cents. — Subscriptions to be paid in advance.

Advertising rates on application. — Manuscripts will not be returned.

Published by the Slovene National Benefit Society, 208 North Dearborn Ave., Chicago, Ill.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Printed by the Slovene National Benefit Society, 208 North Dearborn Ave., Chicago, Ill.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$3.00 per year, foreign countries \$4.00 per year.

Single copies 10 cents. — Subscriptions to be paid in advance.

Advertising rates on application. — Manuscripts will not be returned.

Published by the Slovene National Benefit Society, 208 North Dearborn Ave., Chicago, Ill.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Printed by the Slovene National Benefit Society, 208 North Dearborn Ave., Chicago, Ill.

Mir ukazuje

Nekaj se je le akhalo. Prezident Hoover je v imenu ljudstva Združenih držav napovedal mir v Mandžuriji. Poslal je noto Rusiji (ne sovjetom, ker teh ni!) in Kitajski s uljudnim opozorilom, da mora biti mir v Mandžuriji. Kelloggov pakt je diktiral mir po vsem svetu in Mandžuriji je na tem svetu. Torej mir, fantje, ruski in kitajski, če ne — bo vojna!

Hoover je tudi poslal vse države, ki so podpisale Kelloggov pakt, naj dosežejo za mir med sovjeti in Kitajci. Narodom je pojasnjeno, da Amerika dela to na svojo korist, ker se čuti dolžno. Amerika je iniciatorica Kelloggov mir in zdaj mora gledati, da mir ne bo le za "špas". S Kelloggovim paktom nastopa Amerika v novi vlogi skrbnika svetovnega mira. Kjer koli se narodi pokavajo, se oglašajo svarič glas strica Sama: Mir, otroci! Če ne, bo peša palica. In če bo ameriška palica prekratka, bodo pozvani v službo drugi narodi kot deputirani.

To je vse lepo. All right je to. Toda kdo pa posvari strica Sama in kdo mu pokaže dovolj debelo palico, kadar bo spet on kalil mir s svojimi četami v Nikaragvi, Kolombiji, Venezueli ali na Santo Domingu?

Mimogrede

Londonški anglikanski škof je dejal zadnjo nedeljo v svoji pridigi, da dogma o peklu pretvarja več kristjanov v ateiste kot kaj drugega. Škof je rekel, da on ne verjame, da je Krist kdaj govoril o peklu kakor ga citira evangelist Matevž. Skratka škof zavrača vero v peklo.

Pravljica o peklu ima pisano zgodovino. V prvih stoletjih kristjanstva je bila "duša" obojena v peklo za vsak najmanjši greh. Tudi otroci, ki niso bili krščani, so bili poslani v peklo. To se je zdelo malo preveč kasnejšim cerkvenim očetom in izmislili so si vse kot ne-kako pralnice ali čistilnice "duh". To je bil najprofitnonejši izum, ki se še danes dobro izplačuje. Z vicami je bil peklo porinjen daleč v kot, odkoder manj straši — obenem pa so vice postale najbogatejši viri rudnik, ki je dal rimski cerkvi velik del njenega kolosalnega premoženja.

Protestanti imajo manj sroč. Vse so zavrgli in sam peklo jim je pregreb; ki ga toliko prenese tudi kurji železce, a kam še človeški. Zdal so zavrgli tudi peklo — fundamentalisti ga še imajo, ker ti imajo novej železce — in ostajajo jim samo še nebesa. To je zelo prijetno za oslabele živce, ni pa dobro za mošnje pridigarje. Ako bi bili protestanti praktični, bi konkurirali s katoliškimi vicami in imeli bi krasen vir dohodkov — in manj strahu pred judovskim peklom. Business je business tako za Petra kakor za Pavla.

Clemenceau ima zdaj mir — toda ne versajskega.

Blagor isromakom, ki nimajo kaj izgubiti na borzi, da bi imeli potem respektiran varok za samomor!

Ford bo zapri tovarne in potem bo zvišal plače. Tako je namreč zapisano v pridigi na gori...

Filozofija starega Zmuce: V republiki je vsak državljani kralj. Kralj je pa že od nekdaj nad zakonom, ker ne more storiti nič slabega. Ergo: zakoni republike se ne tičejo nas!

Prihodnje leto bodo šli ljudi v Združenih državah. Neki kongresnik je hotel, da bi števci beležili tudi brezposelnost delavcev. Ta predlog so brž zaklali. Kajti potem bi vedeli koliko je brezposelnih delavcev v Ameriki — in to bi bila sramota. Kako lepo je danes, ko nihče ne ve števila brezposelnih!

Ako vidiš petdesetletnega moža — oženjenega — ki se smuka okoli deklet, vedi, brate, da ima moč dober vzrok. Vzrok je isti kot pri mački, ki zakolje in požre pišč. Mačka ne dobi dovolj hrane doma...

Na pozorišču je stopil Rockefeller Tretji, sin Rockefellerja mladega in vnuk starega. Nastopil je službo v pisarni svojega očeta in listi so se približili kot važen dogodek...

Glasovi iz naselbin

Premogarski zoo
Dines, Wyo. — Američani z besedo "zoo" nazivajo prostor, v katerem imajo zaprti zverstvo kot so levi, tigri, itd. Po svetu imamo pa še druge manj znane zverinjakke, v katerih prebivajo proletaška sverina, mod katero spadamo tudi premogarski. Mislili, da se ne motim, ako rečem, da ima država Washington eno najbolj znamenitih premogarskih menažerij, katero je po nesnagi težko prekalati. Ta premogarski zavod ali hotel se nahaja blizu nekdanjega živahnega mesteca Wilkerson. Ta "hotel" so odprli v postrebo ljudem, ki so pomagali kompaniji zlomit stanko organiziranih rudarjev. Tudi mene je pred leti doletela čast, da sem delal v tamošnjem premogorju in sem tako imel priložnost, da si ogledam notranjost tega zverinjaka. Štari superintendent Cahage je sicer prekalbel, da je bila okolica omenjenega prostora okrašena s cveticami, ali v notranjosti je nudila vse drugačen prizor. Mali predelki, v katerih so spali delavci, so bili sgrajeni iz pokončno stojajočih neotomanih desk, med skladi in razpokami pa je bilo ugnanjenih na milijone sten. Te stenske so vsak večer preskrbele, da je moral proleta-rec tudi v spanju migati s palcem, in ko je nastopilo jutro, je z veseljem tekkel na delo, namo da se je rešil stenice. Pa naj kdo reče, da ni kapital iznajdljiv. Celo stenice so mu prišle in razbijanje. Človeka, ki ni imel osebovalih sten je to silkanje soper spravilo v nejevoljo, ki je ga bilo sram svojega rojstva.

Bila je pa še neka druga iznajdba, ki je skrbela, da ni tovarna živina preveč spala. To so bile cavi, po katerih je šla pozni parna gorkota. Vseko jutro ob 5. je prišlo mučno silkanje opare in razbijanje. Človeka, ki ni imel osebovalih sten je to silkanje soper spravilo v nejevoljo, ki je ga bilo sram svojega rojstva.

V istem času je živel z menoj v "predalu" prijatelj, ki ga dimes ni več med živimi. Ubila ga je piast premoga in mu tako uničila upanje, da bi kdaj s svojo družino užival lepše življenje. To je navadno končno plačilo proletařu, ki ga del bog-Moloh. A hitimo preko tega, da si ogledamo še druge znamenitosti zverinjaka.

V "hotelu" ni bilo niti umivalnikov. Treba se je bilo bojevati desetletja, da se premogarski injevovalci potrebuje stvar, da so se lahko umili, ko so prišli z dela umazani od blata. Še danes se dobe kempe v državi Washington, ki predstavljajo vse gnobko razpadanja in so sramota civilizacije. V bližini mesteca Wilkerson je v umivalnici prostora za 40 ljudi, notri jih pa spravijo 150. Radi tega sta smrad in neznana taka nezmožna, da je dihurjev brlog v primeri z njo pravi damski salon.

Nesnaga in ropet delata na človeško dušo poniževalen vtis. Psihologično razpoloženje prebivalcev tega brloga se vidi na prvi pogled. Mladi fantje kot stari možje se udajajo pijančevanju in potem počenjajo ostudne stvari. Nedvomno je, da bi bilo njih obnašanje boljše, ako bi živeli v dostojnih prostorih in razmerah. Samo po sebi se razume, da ljudje, ki čislajo anago, ne morejo živeti v teh krajih. Slovenec pride v ta kraj le v slučaju, da ga prisene potreba po zaščiti, a se kmalu odstrani iz ostudnega brloga.

Ali nihče ne protestira proti takim razmeram, bo morda kdo vprašal. Res, godrnjanja se čuje veliko, ali resnega koraka ne mara podvzeti nihče, kajti kakor neorganizirane papige elijah naproti glas, je gotovo, da bo o njem izvedel stari superintendent Cahage, nakar sledi odločitev od dela. Ako kdo kljub temu zine besede ali skuša organizirati odpor, se mu takoj namaze dila, po kateri urno zdrči iz brloga. Silna akcija pa ima vselej pomirjevalen vpliv na vroče glave, na kar človeške papige lahko spet nekaj tednov zadovoljno korakajo in se še nadalje valjajo v svojem blatu.

Tak je torej premogarski zoo na daljnem severozapadu, a ta

ni edini. Pred nekaj leti sem nalezal na drugega, ki je prvenstvo ne kos vsaj zelo podoben. Ta se nahaja prav blizu Rock Springs, Wyo. Bil sem prav imenitno presenečen, ko sem nekoga dne stopil v sobo mojega prijatelja Jožeta, ki je bil mlajši stenoze z velikim copatom ter se je pri tem poslu malikovalno smejal, njegova roka pa je bila vsa rdečkasto pisana. "Vidiš, France," je dejal, "to je vse moja kri, katero so mi stence ukrade." No, ta je pa lepa, sent si misli. Premogarski imajo lahko tolažbo v tem, ker so organizirani in lahko pomagajo sami sebi, ako hočejo. Ako pa nečejo, je pa njihova krivda, kajti že star pregovor pravi, da kakor si človek postelje, tako tudi leti.

Miklavžev večer
Collinswood, O. — Moč in žena sta udobno sedela pri gorki peči, otroci pa so se gladko snivali pod gorko odejo. Mlajši se ozre naokoli kot da bi se hotel prepričati, če je še kateri izmed mladih v sobi; ker ni nobenega, pravi: "Ali veš novico, Mary?" "Kakšno novico," pravi ona. "No, 'Mir' št. 142 SNPJ priredi Miklavžev večer dne 7. decembra ob 7. sveder v Slov. domu na Holmes Ave. Kot mi je znano, bo prišel o Miklavž z veliko zalogo daril za vse male člane mladinskega oddelka. Slišal sem tudi, da bodo imeli tri lepa darila, katero bodo dobili trije člani izmed navzočih. Vsa mlad šlan ali članica bo dobil prsto število pri vetopu, in izmed teh bodo tri arečne za tri krasne dobitke. No saj veš, kako gre ta stvar. Ne pozabi torej, da me opomniš na ta dan, da greva z otroci na Miklavžev večer, da se malo razvedrilo. Povej Ančki in Jerici in tudi svojim prijateljicam, da večer bo prav lep in domač. Zelo bi mi bilo žal, če bi ga zamudili."

"Le brez skrbi bodi, bom že preskrbel, da bomo šli vsi. Tega večera nočem zamuditi, že zaradi otrok ne," odvrne Mary. "Res lepo bo ta večer!"

Člani, ne pozabite priti in prijelite svoje male s seboj. Otroci brez spremstva očeta ali matere se ne upošteva, ker oče Miklavž vseh ne pozna. Godba bo izbrana. Svirali bodo Hojerjevi: Zbave bo dovolj in postreba najboljša.

P. S. — Vsem tistim, ki bi radi obdarovali svoje otroke, prijatelje in prijateljice potom očeta Miklavža, ne pozabite napisati na darilo ime dotičnega. Darila sprejema tajnik na svojem domu, 780 London rd., 5. in 6. dec. v čitalnici Slov. doma na Holmes Ave. — Louis Mrmolija, tajnik.

Društvena seja

Ironwood, Mich. — Naznanim, da se vrši seja društva št. 323 SNPJ v nedeljo 8. decembra dopoldne. Ta seja je važna, ker bomo volili društvene uradnike za prihodnje leto. Opominjam člane, da pridejo na sejo in da poravnajo zastali računi, da bo lažje napraviti račun in bo s tem olajšano delo meni kakor tudi bodočemu tajniku. Ob koncu leta mora biti vse pravilno vključeno in zanešeno v zapisnik, da se tako izognemo morebitnemu nesporazumu.

Thomas Perlić, tajnik.

Članstvu društva št. 108

Ely, Minn. — Na prošli seji našega društva je bilo sklenjeno, da se apelira na vse članice, da se udeležijo prihodnje letne seje, ki se bo vršila 10. decembra ob 8. sveder v navadnih prostorih. Dolžnost članice je da se udeležijo vsaj glavne seje, na kateri se izvoli odbor za prihodnje leto, ako jim je korist društva in jednote pri arcu. Pridite na sejo vasa, ker se bodo na njej razdala nova pravila. S članicami, ki bodo izostale od te seje, se bo postopalo po pravilih.

Mary Zgonec, tajnica.

Annual Meeting

Pittsburgh, Pa. — Each and every member of Lodge No. 885 SNPJ is requested to be present at the next meeting, Sunday, Dec. 8, as officers for the coming year will be elected.

Caroline Miklavic, Secretary.

LJUDSKI GLAS

Svobodna beseda članov SNPJ.

O združenju

Chicago, Ill. — Pred par meseci sem se preselil v Chicago in se seboj prinesel prestopni list od št. 91 k št. 131. Istočasno pa sem čital v glasilu, da je v tekni združenje med društvi št. 39 in 131. Nekateri člani so mi povedali, da št. 131 preneha s 6. oktobrom. Prestopni list sem nato nesel na redno sejo društva št. 39 dne 20. oktobra in sem z mojo družino prestopil k št. 39. Od takrat naprej sem že veliko slišal glede združenja teh dveh društev. Vedno sem bil in sem še za združenje, ne samo posrednih društev, temveč za združenje vseh naših podpornih jedrot. Ko sem pa slišal, da je gl. upravni odbor SNPJ odložil združenje do letne seje gl. odbora, sem bil razočaran.

Dne 10. nov. na izredni seji društva št. 39 sem bil izvoljen v odbor za spisanje protesta proti odklonitvi gl. upravnega odbora. Ko sem videl v glasilu z dne 20. nov. protest in spodaj komentar: br. Chas. Pogorelec in br. Franče Udovica, ki sta odbornika društva št. 39, pa vidim, da pravita, da sta proti združenju zato, ker je večina članov proti združenju. Ne vem kje je ta večina? Društvo 131 je oddalo 85 glasov: 81 za, 4 pa proti. Društvo 39 je oddalo 142 glasov: 98 za, 44 proti. Resnica je, da je bilo članstvo društva 39 pozvano dvakrat, da glasuje, imenovana dva brata pa pravita, da je bilo drugo glasovanje nelegalno. Razvidno pa je iz pojasnil, da se je br. Pogorelec odzval ponovnemu glasovanju. To je dokaz, da sta ga smatrala legalnim.

V roke mi je prišel cirkular, ki je bil razposlan na članstvo društva št. 39 in na katerem sta podpisana omenjena dva sobrata. V cirkularju se opisuje članstvo društva št. 131 kot ljudi, ki so več v škodo SNPJ kot v korist. Očita se jim, da niso nikdar nič koristnega storili za SNPJ. Ne vem zakaj se to naštevajo članom društva št. 39. To blatenje v cirkularjih je pomagalo, da so člani št. 39 zahtevali ponovno glasovanje. Ni mi za zagovarjanje nobenega društva, niti ne člana SNPJ, ampak želim reči to, da je iz poročil obeh društev razvidno, da ima št. 131 v blagajni čez \$100.00 v gotovini, katero gotovino so bili pripravljeni prenesti v blagajno društva št. 39. Zadržne imenovano društvo, po poročilu bratov Pogorelec in Udovica, ima v svoji blagajni sedaj še 18c gotovine. To naj nikdo ne vjame kot kakšno predbacivanje, ampak kot resnico.

Glede manjšine, ki jo nasprotniki združenja vedno omenjajo, naj omenim to-le: Kako je prišla pred konvencijo iniciativa za volitev delegatov kot nova točka v pravila SNPJ? Koliko članov se je odzvalo glasovanju za to iniciativo? Nekaj čez 25%. Od teh je večina, pa ne velika, glasovala za iniciativo. Ali se ni smatralo 75% članstva, ki se ni udeležilo glasovanja, da je isto za iniciativo? Prosim nasprotnike, da nam razjasnijo, kaj smatrajo za večino, kaj za manjšino.

Nadalje pravijo nasprotniki združenja, da ni potrebno, da se odborniki gl. upravnega odbora udeležijo društvene seje, da se zasliši društvo pred sejo gl. odbora. Rad bi vedel, kaj bi upravni odbor pojasnil gl. odboru glede združenja označenih dveh društev, ako ne dobi podatkov o obeh straneh. To so vprašanja, o katerih bi bil rad na jasnem, ne samo jaz, pač pa vsi nas. Kot razvidim iz "Zajedničara" imajo iste napake bratje Hrvati v So. Chicago, ki imajo 6 društev v tem mestu in zborujejo v eni dvorani. Imajo prav take poteškoče kot mi. Smešno, ampak there's a nigger in the wood pile some place.

Tony Shragal, član društva št. 39.

Skandinavske podporne organizacije združene

Chicago. — Zadnji teden se je na zborovanju v Chicago združilo pet skandinavskih podpornih organizacij v Ameriki v eno samo organizacijo, ki je dobila ime Skandinavski bratski kongres v Ameriki.

Iz življenja priseljence

Stal je sredi gneče pred dolgo mizo v naturalizacijskem uradu. "Hitro podpišite", se je zadir nad njim nestrpni pisar. Podpisal je. Sedaj pa so našli, da njegov državljanski papir ne velja. Odklel se je vernosti napadni deželi. Sedaj treba začeti vse znova — isto krizevo pot prošelj, izpitov, prič in priseg. In tako čakati še morda leto dni. Družina v starem kraju pa med tem željno čaka, da bi mogli priti k možu, k očetu.

Drug dogodek. "Nesakonito prišel in podvržen deportaciji". Tako stoji v pisnu, ki ga je dobil. Vendarle bi lahko svečano prisegel, da je bilo vse v redu z njegovim prihodom v to deželo. Sledijo tedni strašnih skrbi in noči brez spanja. Kajti gre za obstoj, bodočnost, delo, družino. Končno stvar je bila razjasnjena in poravnana. Kaj je bila vsa homatija. Le velika črka L, ki se priseljenškemu pisarju zdelala kot S. Lahko je zabresti v debelih knjigah priseljenških zapiskov.

Ta dva dogodka sta povzela, slučajno izmed nešteta stališč dogodkov, iz zapiskov FLIS-a (Foreign Language Information Service). Značilna sta za razne zamke, ki pretijo nedolžnemu človeku, ki akua zavzeti svoje mesto na novih, ameriških tleh.

Odkar je FLIS začel delovati, se je približno sto tisoč ljudi manj obrnilo za pomoč, nasvet in informacijo. Kako dolgo procesijo bi ti tvorili. Prihaja starejši človek, z glavno vso obvezano. Hoče nasvet o kompenzaciji radi nezgode. Žene z otroci v naročju... mož je v stiskah, morda bo deportiran. Vrste mladih korenjakov s tatuiranimi prami in ramami-mornarji, ki hočejo urediti svoj "status". Drugi hočejo izvedeti, s kakim parnikom in kedaj so prišli, kako naj dobijo dolžno jim mezdo, pravdno pomoč itd.

Mnogi izmed teh problemov so splošnega zanimanja. FLIS jih približuje v časopisih v obliki vprašanj in odgovorov. Morda ste čitali te odgovore in našli podob v njih. Morda ste pa čitali druge članke, pisane od FLIS-a in iz njih izbrali nekaj koristnega, članke o ameriških zakonih, navadah, zgodovini, priljubljenih, gospodarskih razmerah. FLIS se nikdar ne obotavlja boriti se za pošteno in pravično ravnanje s tujerodci. Pred letom se je FLIS boril za vzkonitev zakona, ki olajšuje združitve družin. Letos se je združil v borbi, da se omogoči legalizacija prihoda onih, ki ne morejo pokazati, da so zakonito prišli.

Pred dvema mesecema je bil FLIS vzled pomanjkanja zadostnih sredstev primoran odvrniti mnogo ljudi, ki so se nanj obrnili za pomoč. Upati je, da ta kriza je le začasna. Mnogo je odvisno od tujerodcev v Ameriki, in tako tudi od Slovencev. Ako želijo, da Jugoslovanski urad FLIS-a in posebej njegov Slovenski oddelček nadalje obstoji po koncu tega leta, naznanite nam. Glasujte "da". Glasovanje vam ne povzroči veliko truda. Le odrgajte svoj naslov, ki je nalepljen na tem časopisu oziroma na ovitku, v katerem dobivate ta časopis, in pošljite ga Jugoslovanskemu uradu (Slovenski od FLIS, 222 Fourth Ave., New York City). Lahko tudi napišite mesto tega svoje imena na kosek papirja in pošljite ga na isti naslov, ali ne pozabljajte pisati "SLOVENE", kajti enaki naslovi prihajajo od vseh skupin. Ako premorete ali ako mislite, da je toliko vredna pomoč, ki ste jo dobili od FLIS-a, priložite tudi en ali dva dolarja. To bo pomagalo nabrati \$1500 potrebnih za nadaljevanje slovenskega dela v prihodnjem letu. Ostalo bodo prispevali Amerikanci.

Na vsak način pa pošljite svoj glas — z denarjem ali brez njega. "Mr. FLIS."

Odklej poznano demant. — Ze skoro 3000 let pred našim štetjem so ljudje poznali in čislali ta dragulj na skrajnem vzhodu, slasti v Indiji. Na zapadu so ga spoznali po vsem videtu dosti kasneje. Teofrast (371.—266. pr. Kr.), ki je spisal "Razpravo o dragih kamenih", namreč ne omenja demanta (adamasa). Potemtakem je bil ta dragi kamen prinesen v Evropo menda med Teofrastom in Plinijem.

Doba življenja se ne daljša

Umrljivost med otroci se je znižala, na drugi strani se niža povprečna starost odraslih oseb

Sveto pismo govori o blaženi dobi, ko ljudje dočakali visoko starost. Metuzaleh je živel 999 let. Ako bi živel v sodobni Ameriki in garal v tovarnah, bi skoraj gotovo dočakal niti 99 let. V ožgled gotovim pričel, ki so bila objavljena v zadnjih desetletjih in v katerih stoji zapisano, da je zdravniška veda podaljšala življenje za približno 15 let v zadnjem stoletju, bo napravilo ročilo profesorja C. H. Forsytheja, nanašajo se na to vprašanje, vsaj pomisleke, ako ne volucije.

V reviji "Science" ima profesor Forsythe članek, v katerem v jedru pravi, da so poročila o podaljšanju povprečne starosti le "truth" ali polovična resnica. On piše, da je povprečna starost vseh oseb sicer podala za približno 15 let v enem stoletju, n življenje odraslih oseb.

Povprečna starost je narasla radi zmanjšanja smrtnih slučajev med dojenčki in otroci, kar pomeni, da ima povprečen otrok danes veliko boljše priliko dorasti v moža ali ženo, ki je imel v preteklosti. To se je doseglo s pomočjo zdravniške vede in delno z izboljšanjem gospodarskega in socialnega stališča lavskih mas.

Na drugi strani — kar je velikega pomena — ima odrasla oseba danes veliko večjike, da se snide z belo ženo nekaj let prej, je bilo to z umrlo generacijo in našimi prarodaki. To vsaj velja za sodobno Ameriko. Prof. Forsythe podpira svojo tezo s statističnimi belami o umrljivosti, ki so bazirane na kretnih izkušnjah ranih zavarovalnih družin.

On pravi, da je nižja življenska doba rejših ljudi že odvalga vse pridobitve, ki so se dosegle z izredčenjem smrtnih slučajev med otroci. "Povprečna življenska doba deželi se faktično niža," pravi profesor Forsythe in ne viša.

Ker je za ta tok odgovorna zgolj umrlost starejših oseb, je vsrsko temu iskati v ekonomski družbi. Prvi faktor, ki pride v poštev je modernizacija, ki odveka zahteva mnogo več fizične in duševne kot zahteva od osebe poljedelaka ali trgovca civilizacija.

V prvi vrsti je odgovornost za skrajšanje življenske dobe iskati v tovarni, oziroma v tustriji, v kateri povprečen delavec pušča no več energije. Kljub temu, da je delovni danes krajši kot je bil v zadnjem stoletju, prvih par desetletij sedanjega stoletja, so vsek danes veliko hitreje izgara pri delu v preteklosti.

Pojmiti je tudi treba, da se nahajamo na pragu priganjake dobe, ki v tovarni staja hujša od leta do leta. Ta fakt, na hitro obrabljenju delavca, korporacije priznavajo z odpuščanjem starejših delavcev kar povsem potrjuje izvajanje profesorja Forsytheja v kolikor se nanaša na njegovo tezo. mo tudi pričakovati, da se bo doba, ko č prikoraka do groba, vedno bolj krajšala cer toliko časa, dokler ne pride do večje ganizacije naše ekonomske družbe, ki je lavca naredila navaden stroj.

S tem v zvezi so gotovo druga vprašanja na primer velika neugurnost povprečnega lavca, kaj bo jutri v slučaju, da izgubi Skrb za obstanek gotovo ne podaljšuje njega. Drugi faktor je tudi velika nervozna ki izvira iz odgovornosti upravnega osebki in industriji, trgovini ali drugih organizacij, radi vedno večjega hrupa, bodisi na cesti, varni ali na domu. Napetost živcev gotovo dober stimulant z ozirom na zdravje ali z sego Metuzalemove starosti.

Ameriško življenje

47.

Vsačdo enkrat snori...

Stara Mara, ki jih ima 80, še danes ne re razumeti kaj je udarilo njenega starejša četrtek zvečer. Če bi bilo v soboto ali ne bi še malo razumela, ampak v četrtek... stari Bili jih ima 82. Oženjen je bil 36 let ta čas ni bil nikdar pijan, nikdar ni igral, kdar ni bil poreden in nikdar ni izostal o ma zvečer. Več kot 13.000 noči je bil redn ma pri svoji Mari.

Zadnji četrtek zvečer se je pa zgodilo je Bili odšel iz hiše in ni ga bilo nazaj vsjo noč. Stara Mara — stara je 80 let vso noč sedela in čakala in pripravljala de, s katerimi ga pozdravi, a ni bilo prikl Bili je prišel domov šele zjutraj — star let — in kakšen, o Bog in sveta mati b Prišel je kakor mlad junček in kričal: "Intrideset let! Sestintrideset let! Sestintrideset let! Sestintrideset let!" Nato je začel raz pohištvo in kose je nosil ven na alejo. Mara je seveda poklicala policaja. Kdo mirno gleda, če mož po 36 letih to dela?

"Trideset dni zapora!" je jeknil sodi "Hvala," se je odrezal Bili. "Kaj je 3 napram 36 letom!"

"A tako, pa naj bo 60 dni," je poj sodnik.

"To je imenitno! Hvala lepa!"

"Devetdeset dni!"

Bili je razjahl, toda rekel ni več nič peljali so ga v špekamro. Njegova sta še danes ne razume, kako je prišlo do tega.

IVAN JONTEZ

USODNA ZMOTA

Komaj dva tedna pozneje so zapeli zvonovi v zvoniču podgrinške cerkve turobno pogrebno pesem: mladi Dolinar, oče treh nedorašlih otrok, je položil svojo mlado življenje na žrtvenik, na tisti velikanski žrtvenik, ki so ga postavili oni, ki so predstavljali domovino in ljudstvo, raz katerega je bila topla človeška kri v rekah, okoli katerega so se vrtile ostudne počasti z okrvavljenimi gobci v ponorelem plesu in blazno se krohotajoče, na kateremu je čepela koščena smrt ter se zadovoljno režala v oblakih krvave pare, ki se je dvigala iz morja prelite človeške krvi. Daleč proč od ljubljenskih svojcev, ki so doma trepetali zanj, na krvavih galijah poljanah je sklenil svoje življenje in njegova smrt je bila — hitra in lahka: sovrzna granata ga je raztrgala na tisoč koščkov.

Dolinarica je norela od žalosti. Sosedo so jo hodile tolažiti, ampak niso uspeli, ker mlade vdove ni bilo moči utolažiti. Neutolažna je plakala in si skoro izplakala oči. Končno, ko so se dobri sosede že bali, da jo žalost ne umori, jo je posetil sam častitljivi gospod župnik ter jo skušal potolažiti.

"Kaj bi tako žalovala," ji je dobrohotno prigovarjal, "ko ti vse to nič ne pomaga. Andri je mrtve in tvoje tožbe in solze ga ne bodo vzbudile! Kar je mrtvo, je mrtvo! Vdaj se v njegovo sveto voljo in prenasi težko udarec. Njega, tvojega soproga, ki je padel junške smrti na polju časti in slave, hrabro domovino in sveto vero, pa ohrani v lepem spominu in bodi ponosna nanj, ki je zdaj že v nebesih, kjer uživa plačilo za svojo vernost in hrabrost. Zakaž —"

"Ali kaj mi koristi moč v nebesih," je hitro zatarnala mlada vdova; "to je slaba tolažba za sirota, ki je ostala sama s trojico nedorašlih otrok, ki potrebujejo hrane in obleke, ki jo nima kje vzeti..."

Dobri župnik jo je sočutno pogledal ter jo nežno pogladil po lasih s svojo okroglo, mešnat roko, z blagim glasom bodreč jo, rekoč:

"Glavo kvišku, Dolinarica in nikar ne obupaj! On, ki skrbi za ptičke pod nebom, ne bo dopustil, da bi tvoji otročki pomrli od glada! Le brez skrbi bodi zato! Saj se še najdejo dobri, krščanski ljudje, ki radi pomagajo bližnjemu v potrebi... Tudi jaz nečem biti pri zadnjih v tem oziru. Kadar boš kaj potrebovala, kar v župnišču se oglasi."

Njegove besede so čudovito učinkovale na mlado ženo: njen obraz se je zjasnil in otrli si solze s predpasnikom se mu je nasmešnila ter ga hvaležno pogledala v oči, šepetajoča: "Kako dobri ste, gospod župnik..."

Njena hvaležnost pa je duhovnega gospoda tako zelo ganila, da je v svoji ginjenosti pritisnil njeno lepo glavico sobi na prsa ter jo nežno pobožal po licu...

Mlada vdova je bila potolažena in gospod župnik, ki se je počutil še zelo mladega, je odšel zadovoljen s svojim uspehom.

Par tednov zatem se je še več mladih žena in starih ženic zavilo v črtno in obupen jok zapuščenih vdov, mater in osirotele deca se je oglašil v mnogih kmečkih hišah in bajtah, katerih gospodarji so trhneli v črni, s krvjo prepojeni galijki zemlji. Zvonovi v zvoniču farne cerkve so dan s dnem s turobnim glasom naznanjali žalostne novice: tega je raztrgala granata, onemu je šla kroglica skozi možgane, temu je odrglalo glavo, onemu spet izrgalo drob iz telesa... Mežnar je imel toliko posla, kakor še nikoli poprej, v župnišču pa so se oglašale objokane matere, skrušene vdove in potrti starci, ki so prihajali naročat posmrtno opravila za ranjke in dajali za maše, ki bodo rešile njihove preminule drage strašne trpljenja v vseh, kamor jih je poslal dobri, usmiljeni krščanski bog, da se tam v ognju očistijo greha in podobne navlake. Do-

bri gospod župnik je zadovoljno menal s rokami in prešteval težko prisluzene kronce, ki so mu jih nosili lahkoverni kmetje, v arcu hvala boga, ker je poslal nad grešni svet vojsko, ki je za njega in za sveto cerkev pomenila nov vir dohodkov. Vendar pa za denar ni zapeljal tako daleč, da bi bil pozabil na svoje pastirsko dolžnost: tolažiti tiste, ki so bili v nesreči. Pridno je tolažil mlade vdove — za stare matere je imel samo eno tolažbo: V božjo voljo se vda! — ampak vse niso bile Dolinarice! Marsikatera grešna ovčica je uporno odklonila njegovo tolažbo in v takih slučajih je župnik povzdignil oči proti nebu ter pobožno vzdihnil: Usmili se trodglavke in pripelji jo na pravo pot...

Zdaj pa pustimo vso to na strani in pogledimo za junakoma naše povesti. Nežika, ki je bila prve dni po Janezovem odhodu v obupana, se je počasi malce umirila in dokler se je njen fant nahajal pri kadru v Judenburgu, ni dosti marila za zle novice s fronte, ki so javljale smrt zdaj tega, zdaj onega podgrinškega farana. Ko pa je tudi njen Janez odinil na bojišče, se jo je zopet polotil brezup in v strahu je pričakovala tistega usodnega dne, ko ji bo pismočena prinesel črno vest o smrti njenega ljubega.

Dva tedna po njegovem odhodu na galijko bojno polje, je dobila prvo, težko pričakovano pismo od njega. Ko je v naglici odpirala pisemski ovitek, ji je srce tako burno utripalo, da je morala sedeti na bližnji stol. Le s težavo se je toliko pomirila, da je mogla razganiti list in ga prebrati.

"Ljubljena Nežika," je brala in srce ji je v prsih poskočilo od veselja. "Se je živ," je pomislila in dalje čitala: "Po dolgem in napor-nem potovanju v švinskih vagonih in po tridnevnem, trudoplnem maršu smo slednjič srečno prispeli na bojišče in se zarili v zemljo kot krti. Prve dni sem bil malo v strahu valed neprestanega grmenja topov, pokanja krapal, treskanja granat in regljanja strojníc in pušk, pa človek se na vse navadi in tudi jaz sem se hitro privadil temu peklemu sündru. Kadar najbolj grmi in treska okoli nas in nad našimi glavami, tedaj mislim na Tebe, dušica, verjemi mi, da sem sleg in gluha za vse, kar se godi okrog mene. Ko stojim na straži, mislim nate, kadar sipljejo Rusi ogenj in železo na naše okope, se v duhu pogovarjam s Teboj in ko spim, sanjam le o Tebi. Ti si z menoj vedno in povsod in misel na Tebe me oživlja in me bodri k vztrajnosti, da mirno, kot se za moža spodobi, prenašam vse neprimlik življenja v strelskih jarkih."

"Včeraj, zgodaj v jutru, so nas napadli Rusi. Bilo jih je kot lista in trave, pa smo jih po hudem boju zapodili nazaj. Ko se je bitka končala in je Rus bežal nazaj proti svojim okopom, smo začeli pobirati ranjence, med katerimi je bil tudi Repnikov France, ki je dobil sunek z bajonetom v prsa, pa njegova rana ni smrtno nevarna ter smo jih za silo obvezali. France se zdaj nahaja že na poti v bolnico. Povej Repnici — ampak nikar naravnost, ker bi se preveč ustrašila! — kaj je zadelo njegovo sira in reci, da ni nobene nevarnosti zanj in da bo kmalu zdrav, kar mu mi, njegovi tovariši lakremo želimo. Marsikaj bi Ti še imel povedati, ljubica, ampak nimam časa, ker moram zopet na stražo. Zato končam to svoje pismo, upajoč, da kmalu dobim odgovor od Tebe in Te prav priskrbeno pozdravim in v duhu poljubim, Tvoj do hladnega groba, Janez."

"Hvala bogu, da je le živ in zdrav," je šepnila Nežika in lica so se ji zjasnila. Revica se je že tako bala zanj. Da bi le kaj kmalu minula ta nepotrebna vojska in se on vrnil k nji. Ubolnica pa ni vedela, da je to šele začetek, uvod, v knjigi strašnega gorja...

(Dolje prihodnja.)

sem bolan. Duša mi je že na jeziku!

To je bilo župniku vendar preveč:

— Kaj, ali me imate za norca ali kaj? Duša mu je na jeziku, pa akaže za praci po vsem dvorišču!

— Kaj naj storim, prečastiti? Če so ušli iz svinjaka, jih moram zopet nazaj pognati. Huš! Sicer uidejo na vrt ali pa odskakejo na vas! Huš!

Kdo ve, kako dolgo bi prešeli še akakali, če bi ne bilo cerkovnika. Zvonček in rdečo svetiljko je odločil na prag in šel pomagat starcu. In ko so praci uvideli, da sedaj ne bodo mogli več zbežati, so takoj odskakali v svinjak. Starci se enkrat zavpije nanje, zapre vrata in jih zapahne s lesenim kolcem. Šele potem stopil k župniku in mu poljubi roko.

— Oprostite, prečastiti, in ne jezite se name! Umi so kot po navadi in sem jih moral pognati v svinjak.

Župnik se niti ni maal prav jeziti, ker je bil predloženega arca in s ljudmi prijazni. In čemu bi se tudi jezil?

— Saj se ne jezim — odgovori prijazno, to pa vendar ni prav, da me bres potegbe budite. Vidim, da ste popolnoma zdravi in v nedeljo kar sami pridite v cerkev k spovedi.

— Oh, ljubi Bog! V nedeljo? Nikakor! Sam Bog ve, če bom še pol dneva dočakal. Vas ali sem napel, ko sem čakal na vas. Bog mi je priča, da je tako.

— Dobro, dobro — meni župnik stopajoč v isbo.

Starček odide v drugo sobo, da se preobleče. Kmalu se vrne preoblečen in počasi. Župniku se ni mudilo, kar se mu ni zdelo potrebno. Hotel se je še malo porazgovoriti s starčkom, ki — na smrt bolan — še akaže za praci po dvorišču.

— Ali ste že dolgo bolni? vpraša župnik in sede za mizo.

— Ah, dolgo, že dolgo! Nič me ne boli, samo moči mi je zmanjkalo, da je več niti ne čutim v kosteh! In v pravi čutim nekakšen strahovit mrak. Kot da je smrt že sekla z roko po meni.

— Zakaj pa ni nikogar pri vas? Tu sedite sami kot puščavnik. Samota ubije še zdravega, pa ne bi bolnika.

— Saj nisim sam, prečastiti, imam dobre, zelo dobre otroke. Grešil bi, če bi se nas njimi pritoževal.

— Kako so dobri, če se ne brigajo za vas, ki ste že stari?

— O, brigajo se, prečastiti. Še preveč se brigajo. Danes ni hotel nobeden iz hiše. Obkolili so me in jokali. Pa sem jim rekel: — Zakaj jokate? Pojdite vsak na svoje delo! Ni me treba čuvati, saj me ne bo nihče ukradel, a če bom moral umreti, bom umrl tudi brez vas. Ti, Gricho, sem rekel najstarejšemu sinu, pojdij kar na njivo. Že zdavnaj smo jo zorali, zato jo je treba posejati. Če bo treba mene pokopati, se boste zopet zamudili, a slana že pada. Ti pa, sem rekel hčerki, pojdij v mesto in kupi, kar bo treba. Saj sami veste, če se kaj zgodi, kako tukajnji hčije za vasjo stvar zahtevajo še enkrat toliko. Neve-to sem poslal v drugo vas, da naznani sorodnikom, zet pa je šel po vas, prečastiti, in od vas se k mizarju radi truge. In tako vam tukaj sam ležim, kar zapelam, da so praci ušli iz svinjaka. Vstal sem in jih — hvala Bogu — nekako pognal nazaj. Vi pa, prečastiti, se name nikar ne jezite, ker sem res bolan, zelo bolan.

In ponovno poljubi župniku roko, prepricujoč ga o svoji bolezi.

— Ali vam samota ni neprijetna? vpraša župnik.

— In se nič ne bojite? doda cerkovnik.

— Česa naj se bojim? Ubi nisem nikogar, nikomur nisem prikrajšal življenja, okral tudi nisem nikogar. Svojo dobo sem preživel in sedaj moram oditi. Kot delavec: izvrši svoje delo in gre. Ali ni morda tudi že čas? Da vam po pravici povem, že dva meseca napravljam božje dneve. Nekje mi je zmanjkalo moči, da ne morem ničesar delati, samo zastojam jem kruh, kar ni prav. Saj ga že goljati ne morem. Zda se pa, hvala Bogu, bliža konec! Česa bi se bal? Otroke sem vagojil, prekr-

bel sem jim dedščino in jih naučil modrosti; kaj bi torej še potrebovali? Ne vem, česa naj bi se bal...

— Lahko kar začneva! reče župnik, ki so ga ganile starčkovne besede.

— Pa začniva v božjem imenu! meni starci in se trikrat prekriža.

Komaj se je župnik vrnil domov in sedel k zajtrku, ko se se stopa oglaš zvon: bim-bom, bim-bom!

Stari Hric je za vedno zaprl oči.

Plenica je posejana, praci so v svinjaku, hči se bo kmalu povrnila — torej je lahko mirno umrl.

(Poslovenil: J. G.)

Za kratek čas

Obrat

Znani alikar karikaturist Gul-bransson, ki živi v Nemčiji (ro-dom iz Skandinavije), je sedeč nekoga dne v kavarni. Gostje za drugimi mizami so si polepeta-vali: "To je Gulbransson."

Vijli svetnik P. je pristopil korajžno k Gulbranssonu in de-jal: "Zelo me veselja, da vas po-znam, slavni mojster. Zelo ob-čudujem in častim vašo umet-nost. Ali ne bi napravili moje karikature?"

"Zakaj neki, saj je za to po-skrbel že vaš oče!"

Peter se kmalu po svoji poro-ki areda s svojim prijateljem Pavlom. "Vidiš ga, Petra! Saj kar žari od veselja. Ali se res tako dobro razumeta z ženo?"

— Izobno se razumeva, verjemi mi. V vsakem zakonu pride sicer včasih do kakega prepirtka, to-da midva se lepo pobotava. Tako ima na primer moja žena za za-jutrek rada kavo, jaz pa kakao. Nekaj časa tega se sarači tega malo jezila..."

— "Potem pa..."

— "Potem sva pa sklenila kom-promis..."

— "Kakšen?"

— "Se-daj pijeva za zajutrek oba — ka-vo."

"No, kaj ti je rekel zdrav-nik?"

"Dal mi je nekaj, da se spo-tim."

"Čaj ali tablete?"

"Ne, račun."

"Kako pa ste zadovoljni s pa-čkom, gospod Brkič?"

"O, hvala; sedaj je prišlo vaaj nekoličko življenja med nas."

"Da?"

"Vsekakor — vsi se praaka-mo!"

Gospa: "Mici, prinesite drug noč, ta je umazan."

Služkinja: "Kako, da je uma-zan? Saj je bila zadnja stvar, ki sem jo s njim rezala, najfineše toaletno milo."

Občutljivce: Možakar vidi mimogrede so-barico, ki iztepa prah iz kožuha, ki se ga še drži glava. "Sliaite vi, ali ni dovolj, da so žival ubi-li? Jo je treba mar še pretepa-ti?"

Kako zaustaviti kašelj

Ne pustite, da bi se kašelj razvil do nevarne točke. Zauzavite ga s Severa's Cough Balsam. Ustvari izjemno, poudi-glo. Ta čudoviti bal-sam pravi kašelj je preložen v dnu-šni kašelj in ga raz-velja. Vsi lekarnarji ga imajo. 25 in 50 centov.

W. F. SEVERA CO.

Cedar Rapids, Iowa.

SEVERA'S COUGH BALSAM

Naročnina za list Prsveta

Za Zbirni, države in Kanado \$6.00

1 tednik in 4.96

2 tednika in 3.96

3 tednika in 2.40

Za Ciceru in Chicago je \$7.50

1 tednik in 6.30

2 tednika in 5.10

3 tednika in 3.90

Tednik sam stane \$1.20

Tednik v Evropo stane 1.70

Poština za tednik v Evropo .50

Mladinski List stane \$1.20

Ml. List v Evropo stane 1.50

Cena oglasov po dogovoru.

V JUGOSLAVIJO PO CUNARD PROGI

BERENGARIA AQUITANIA MAURETANIA

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

Vsih petih vesloj teh korbi parilih na obo v Evropi.

MALO RABLJENA "CHICK RING UPRIGHT"

piano, mahogany les, male v

ate, cena za gotov denar tak

plačati \$75.00 Rabimo prost

Oglasite se na 2265 W. Madison

Street, Chicago, Ill. (Ad)

SEST DNI PREKO OCEAN

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)

PARIS, 24. jan. - 21. fe

(O.P.M.) (O.P.M.)

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)

PARIS, 24. jan. - 21. fe

(O.P.M.) (O.P.M.)

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)

PARIS, 24. jan. - 21. fe

(O.P.M.) (O.P.M.)

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)

PARIS, 24. jan. - 21. fe

(O.P.M.) (O.P.M.)

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)

PARIS, 24. jan. - 21. fe

(O.P.M.) (O.P.M.)

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)

PARIS, 24. jan. - 21. fe

(O.P.M.) (O.P.M.)

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)

PARIS, 24. jan. - 21. fe

(O.P.M.) (O.P.M.)

Narodnja in mednarodna pot

noročnina na enostavnih naročilih

ile de France, 6. dec. - 17. ja

(O.P.M.) (O.P.M.)

FRANCE - 12. decembra

(S.P.M.) (S.P.M.)